

**Løsningsforslag til eksamen i fag
SIF8010 Algoritmer og Datastrukturer
Tirsdag 14. Desember 1999, kl 0900-1500**

Faglig kontakt under eksamen: Arne Halaas, tlf. 73 593442.

Hjelpemidler: Alle kalkulatortyper tillatt. Alle trykte og håndskrevne hjelpemidler tillatt.

Rubrikksvar: Alle svar skal avgis i angitte svar-ruter. Ikke legg ved ekstra ark som svar.

Krav: Det kreves "bestått" både på de ordinære og på de øvingsrelaterte spørsmål.

Husk: Fyll inn rubrikken "Student nr." øverst på alle ark.

Oppgave 1. (18%)

- a) Er høyden på et 2-3-tre med n dataposter $\Theta(\log_3 n)$?
- b) Er Dijkstras algoritme basert på Dynamisk Programmering?
- c) Er Kruskals algoritme en grådighetsalgoritme som alltid gir beste løsning?
- d) Er antallet ordninger ved topologisk sortering av en vilkårlig graf $G(V,E)$ $O(|V|!)$?
- e) Er antallet ordninger ved topologisk sortering av en vilkårlig graf $G(V,E)$ $O(|E|!)$?
- f) Er Quicksort $\Omega(n \cdot \log n)$?
- g) Bør "sortering ved innsetting" brukes i forbindelse med Quicksort ?
- h) Kan maks-flyt-algoritmen brukes til å finne ut om en sammenhengende graf G har en bro?
- i) Er Huffmans algoritme aktuell i forbindelse med fletting (Merge) av $m > 2$ sorterte lister?

Svar: (Stryk "Ja" eller "Nei". Begrunnelsen må fylles ut. Hvert delsvar teller 2%)

a) Ja/ ~~nei~~	Begrunnelse: Høyden er i intervallet $[\log_3 n, \log_2 n]$. Idet $\log_2 n = \text{konst} \cdot \log_3 n$, er høyden $\Theta(\log_3 n) = \Theta(\log_2 n) = \Theta(\log_q n)$
b) Ja/ ~~nei~~	Begrunnelse: $\{d[i]\}$ forbedres rekursivt. Dijkstras algoritme bruker både dynamisk programmering og grådighet.
c) Ja/ ~~nei~~	Begrunnelse: Det henvises til bevis i kompendiet, basert på at "nei" gir selvmotsigelse.
d) Ja/ ~~nei~~	Begrunnelse: Antall mulige ordninger av $ V $ noder er $ V !$.
e) ~~Ja~~ /nei	Begrunnelse (Moteksempel): I en graf med kun 1 avhengighet vil vi ha $ E ! = 1! = 1$, men dette tallet begrenser ikke de $ V !$ mulige ordninger. (Antar at $ V $ er mye større enn $ E $.)

f) Ja/nei	Begrunnelse: Støttes av en generell sats: Alle sorteringsalgoritmer basert på sammenligninger er $\Omega(n \cdot \log n)$.
g) Ja/nei	Begrunnelse: Alt bør sorteres ved innsetting når de sorterte intervallene er blitt korte ($\leq 10\pm$).
h) Ja/nei	Begrunnelse: Alle kanter gis flytkapasitet 1, og en kjører alle-til-alle-flytmaks for å dekke alle kilde-sluk-kombinasjoner. Maks flyt=1 $\Leftrightarrow$ bro.
i) Ja/nei	Begrunnelse: De til enhver tid 2 korteste listene flettes. Fletterekkefølgen gis av Huffmans algoritme med "listelengde" som vekt.

Oppgave 2. (20%)

Vi definerer problemet $P(A,n,k,b)$ slik: *Finn, om mulig, et utvalg av k (>1) verdier i $A = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$ som er slik at summen av disse k verdiene er lik b . Alle verdiene er heltall.*

(a) Skisser en algoritme Q som løser problemet $P(A,n,k,b)$ i $O(n^{k-1} \log n)$ tid.

Svar: 4%

- Sorter A
- For hver av i alt $O(n^{k-1})$ utvalg av $k-1$ a -verdier:
Finn den k -te verdien ved binærøøk i sortert A

Totalt $O(n \log n) + O(n^{k-1}) \cdot O(\log n) = \underline{O(n^{k-1} \log n)}$

(b) Skisser en mer effektiv algoritme R som løser problemet $P(A,n,k,b)$ i $O(n^{k-1})$ tid når $k > 2$.

Svar: 4%

- Sorter A
- For hver av i alt $O(n^{k-2})$ utvalg av elementer av $k-2$ a -verdier:
Finn de 2 siste verdiene ved å søke igjennom A lineært fra hver side (tidligere Eksamensoppgave) for, om mulig, å finne "restverdien" som en sum av disse to Verdiene.
(Lineærøøk: Hvis summen er for stor – drop høyeste element; for liten – dropp minste.)

(Merknad: Total kompleksitet er $O(n \log n) + O(n^{k-2}) \cdot O(n)$. For $k \leq 2$ blir dette $O(n \log n)$.)

(c) Hvordan vil du løse problemet $P(A,n,k,b)$ når $n > 100$ og $k = n-3$?

Svar: 5%

Beregn $S = \sum a_i$, og løs, dersom $b < S$, problemet $P(A,n,3,S-b)$. Svaret blir da de andre verdiene (det vil si $A-P$). Dette problemet har (naturligvis) samme tidskompleksitet som $P(A,n,3,b)$.

(d) For hvilke verdier av k vil du anta at $P(A,n,k,b)$ krever mest tid for å bli løst? (Begrunn.)

Svar: 4%

$k = n/2$. Det henger sammen med at binomialkoeffisienten er "størst midt på," dvs. at " n over m " er størst når $m = \lceil n/2 \rceil$.

Vi definerer nå problemet $P'(A,n,b)$ slik: Finn, om mulig, et utvalg av inntil n verdier i $A = \{a_1, a_2, \dots, a_n\}$ som er slik at summen av disse verdiene er lik b . Alle verdiene er heltall.

(e) Hvilken metode vil du foreslå for å løse problemet P' ? Angi metodens tidskompleksitet.

Svar: 3%

Dette er ryggsekkproblemet. Løst med dynamisk programmering er kjøretiden $O(nb)$, ved utfylling av en $n \times b$ -tabell.

Oppgave 3. (8%)

Student Lurvik hevder å ha utviklet en ny datastruktur for prioritetskøer som støtter operasjonene $\text{Insert}(\text{Queue}, \text{element})$, $\text{FindMaximum}(\text{Queue})$ og $\text{DeleteMaximum}(\text{Queue})$. Lurvik påstår at alle disse 3 operasjonene kun krever $O(1)$ tid.

(a) Det er ingen grunn til å tro på Lurvik. Hvorfor ikke?

Svar: 8%

n stk. Insert -operasjoner, etterfulgt av n stk. (FindMaximum , DeleteMaximum) ville gitt en generell $O(n)$ -algoritme for sortering, i strid både med $\Omega(n \cdot \log n)$ -grensen og alle kjente metoder.

Oppgave 4. (21%)

Vi skal her se på et problem som skal løses ved hjelp av Dynamisk Programmering:

Problem $P(S, n)$: Gitt en sekvens $S = \langle s_1, s_2, \dots, s_n \rangle$ bestående av n heltall. Finn lengden L_n av den lengste subsekvensen S^* i S som er slik at verdiene i S^* er stigende. Verdiene i S^* må ikke nødvendigvis være naboer i S .

Merk at det her kun spørres etter lengden L_n av den (en av de) lengste subsekvensen(e) i S .

Eksempel ($n=9$):

$S = \langle 9, 5, 2, 8, 7, 3, 1, 6, 4 \rangle$. Her er $L_n = 3$. Subsekvensen S^* består da av enten $\langle 2, 3, 4 \rangle$ eller $\langle 2, 3, 6 \rangle$.

(a) Beskriv kort hvordan vi kan finne L_n ved dynamisk programmering.

Svar: 5%

$L_i = \max\{L_j\} + 1$ hvis og bare hvis $s_j < s_i$, hvor $0 < j < i$.

Dvs.:

L_i er løsningen på $P(S_i, i)$, hvor S_i er et prefiks av S med lengde i .

(b) Finn tidskompleksiteten til metoden foreslått i (a)

Svar: 4% Dobbelt løkke, dvs. $O(n^2)$

(c) Forklar kort hvordan du kan finne selve sekvensen S^* ved å føye ekstra informasjon til løsningen foreslått i (a). Bruk gjerne det oppgitte eksempelet for å illustrere ideene.

Svar: 4%

Føy til $\{P_i\}$ der P_i peker til nærmeste lavere S -indeks i den lengste sekvensen som ender i s_i . Følg så kjeden tilbake fra s_n .

(d) Hva blir tidskompleksiteten i (c)?

Svar: 4% Ingen forandring, dvs. $O(n^2)$

(e) Foreslå en praktisk sammenheng der problemet $P(S, n)$ er av interesse.

Svar: 4% Dukker opp i forbindelse med mønstergjenkjenning i permutasjoner. (Andre gode forslag premieres).

Oppgave 5. (8%)

Vi skal i denne oppgaven se på et praktisk problem knyttet til et rettet nettverk $G=(V,E)$. Kantene i E representerer vannførende kanaler, hver med en spesifisert kapasitet c kubikkmeter pr. sekund. Kanalene møtes i noder som ikke har noen kapasitetsbeskranking. Kantene har i tillegg en parameter $InTown$ som har verdien $True$ dersom kanten ligger i tettbebyggelsen, $False$ ellers.

(Vi antar at en eventuell oversvømmelse bare vil forekomme i én kanal, dvs. vi ser bare på hvor oversvømmelsen starter.)

(a) Hvilken metode vil du bruke for å finne ut om en det er mulig at en oversvømmelse rammer en av kanalene i tettbygd strøk?

Svar: 4% (Retning kan være helning – naturlig å anta DAG.) Bruk Maks-flyt-algoritmen (Ford Fulkerson). Kanter med uendelig kapasitet fra en virtuell kilde S til noder med utgående åpne kanaler (tilsig, nedbør). Tilsvarende fra noder med fritt avløp til et virtuelt sluk T (hav etc.). Maks-flyt fra S til T gir et *snitt*. Mulig oversvømmelse hvis man har minst én $InTown$ i dette snittet. Snittet trenger ikke være entydig – det er naturlig å anta at man velger det som er nærmest S .

(b) Hvordan vil du finne ut om en oversvømmelse garantert vil ramme et tettbygd strøk?

Svar: 4% Samme modell som i (a) gir *garantert* oversvømmelse dersom samtlige kanter i snittet også er $InTown$.

Oppgave 6, Øvingsrelaterte oppgaver. (25%)

(a) Kjør Partition på tallene : 13, 7, 11, 4, 6, 2, 0, 32, 29.

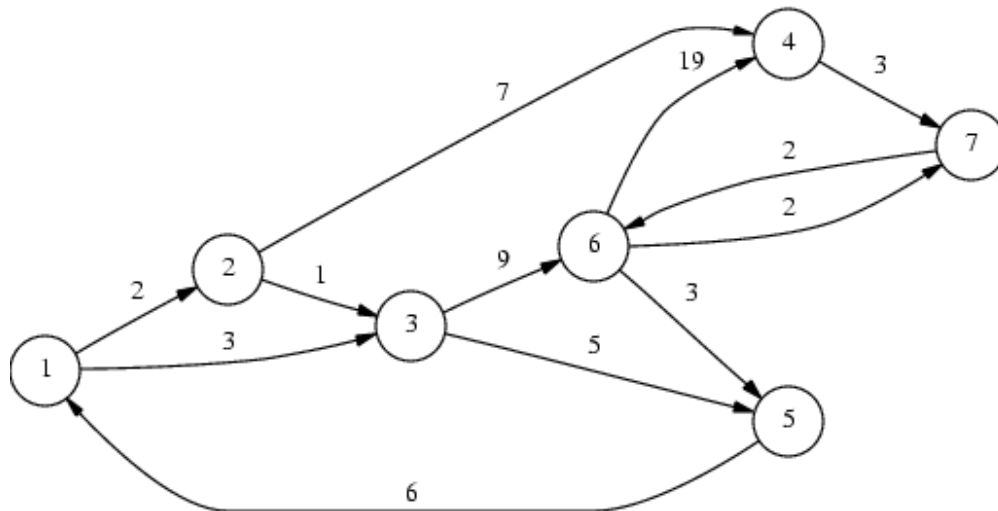
Bruk tallet 13 som pivot-element. Vis høyre og venstre partisjoneringsindeks per steg (i,j).

Svar: 4% (Partisjonerings-indeksene vises ved understrekning. Tallene er allerede partisjonerte – derfor ingen “swapping”)

1 2 3 4 5 6 7 8 9	
1: [<u>13</u> , 7, 11, 4, 6, 2, 0, 32, <u>29</u>]	5: [0, 7, <u>11</u> , 4, 6, 2, <u>13</u> , 32, 29]
2: [<u>13</u> , 7, 11, 4, 6, 2, 0, <u>32</u> , 29]	6: [0, 7, 11, <u>4</u> , 6, 2, <u>13</u> , 32, 29]
3: [<u>13</u> , 7, 11, 4, 6, 2, <u>0</u> , 32, 29]	7: [0, 7, 11, 4, <u>6</u> , 2, <u>13</u> , 32, 29]
4: [0, <u>7</u> , 11, 4, 6, 2, <u>13</u> , 32, 29]	8: [0, 7, 11, 4, 6, <u>2</u> , <u>13</u> , 32, 29]

(b) Hva ville vært optimalt pivot-element generelt sett når Partition blir brukt i Quicksort?

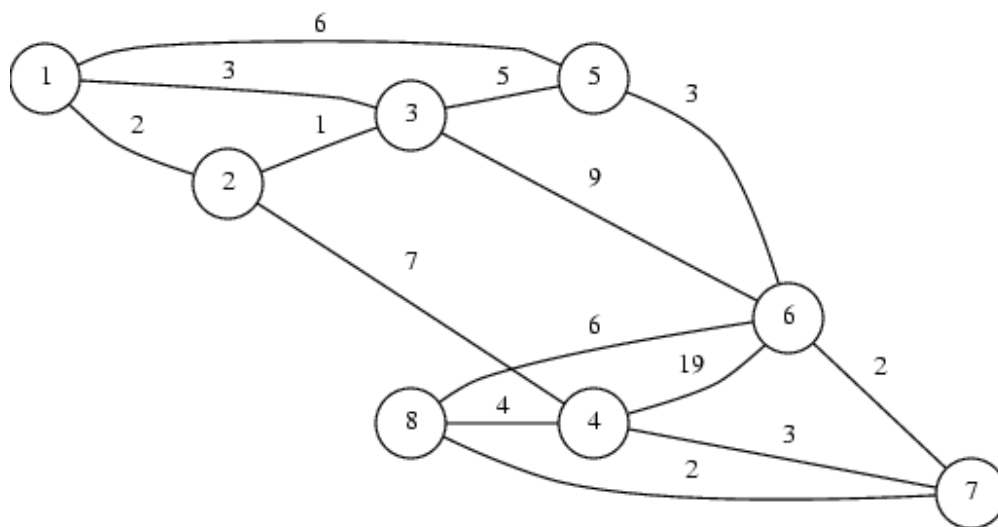
Svar: 2% Medianen

(c) Bruk Dijkstras algoritme til å finne korteste vei fra node 1 til de andre nodene i grafen over. Fyll inn verdier for avstandsfunksjonen d (for hvert steg i algoritmen) i tabellen under:

Svar: (8%)

Steg	Node 1	Node 2	Node 3	Node 4	Node 5	Node 6	Node 7
1	0	2	3	∞	∞	∞	∞
2	0	2	3	9	∞	∞	∞
3	0	2	3	9	8	12	∞
4	0	2	3	9	8	12	∞
5	0	2	3	9	8	12	12
6	0	2	3	9	8	12	12
7	0	2	3	9	8	12	12

(d) Finn minste spenntre i grafen over, ved bruk av Prims algoritme. Fyll inn nodepar (fra-node – til-node) for kantene du legger til i hvert steg i tabellen under:

Svar: 6%

Steg	Fra-node	Til-node
1	1	2
2	2	3
3	3	5
4	5	6
5	6	7
6	7	8
7	7	4
8		

(e) Hva blir summen av kantene i det minimale spenntreet?

Svar: 2% 18

(f) Kan man ha et største spenntre? Hvordan vil du evt. finne det, og hva blir tidskompleksiteten?

Svar: 3%

Å finne et største spenntre er ekvivalent med å finne et minste spenntre. Hvis k er den største kant-vekten, kan alle kant-vektene k_i settes til $k-k_i$ og man kan så kjøre for eksempel Prims algoritme på den omformede grafen. (Eventuelt kan man gjøre om algoritmen til å plukke ut den *største* kanten hver gang istedenfor den *minste*). Kjøretiden er som for å finne minste spenntre:

$$O(|E| \log |V|)$$

Det er generelt bedre å endre datasettet enn å endre algoritmen.

